

MOLIYAVIY BARQARORLIK: BAHOLASH MEZÓNLARI, TURLARI VA ULARNING IQTISODIY RIVOJLANISHDAGI O'RNI

Turayeva Sitora Amindjonovna

Osiyo Xalqaro Universiteti magistri

<https://doi.org/10.5281/zenodo.14655832>

Annotatsiya. Korxona moliyaviy barqarorligi - bu faoliyatning uzluksizligini ta'minlash va korporativ strategiyalarni amalga oshirishga asos bo'lib, iqtisodiy va moliyaviy xavf-xatarlarning samarali boshqarilishiga tayangan holda ishlaydi. Maqolada moliyaviy barqarorlikning muhim yo'nalishlari, uning iqtisodiy va moliyaviy tizimdagi o'rni, barqarorlikni baholash mezonlari va turlari hamda moliyaviy barqarorlik bilan barqaror rivojlanish o'rtasidagi bog'liqliklar tahlil qilinadi.

Kalit so'zlar: Moliyaviy barqarorlik, moliyaviy barqarorlikning turlari, risolarni boshqarish, likvidlik, korporativ strategiya, barqaror rivojlanish, baholash mezonlari.

FINANCIAL STABILITY: ASSESSMENT CRITERIA, TYPES AND THEIR ROLE IN ECONOMIC DEVELOPMENT

Abstract. The financial stability of an enterprise is the basis for ensuring the continuity of its activities and implementing corporate strategies, relying on the effective management of economic and financial risks. The article analyzes the important areas of financial stability, its role in the economic and financial system, the criteria and types of stability assessment, and the relationship between financial stability and sustainable development.

Keywords: Financial stability, types of financial stability, risk management, liquidity, corporate strategy, sustainable development, assessment criteria.

ФИНАНСОВАЯ УСТОЙЧИВОСТЬ: КРИТЕРИИ ОЦЕНКИ, ТИПЫ И ИХ РОЛЬ В ЭКОНОМИЧЕСКОМ РАЗВИТИИ

Аннотация. Финансовая устойчивость предприятия является основой обеспечения непрерывности его деятельности и реализации корпоративных стратегий, опираясь на эффективное управление экономическими и финансовыми рисками. В статье анализируются важные аспекты финансовой устойчивости, ее роль в экономической и финансовой системе, критерии и виды оценки устойчивости, а также связь финансовой устойчивости с устойчивым развитием.

Ключевые слова: Финансовая устойчивость, типы финансовой устойчивости, управление рисками, ликвидность, корпоративная стратегия, устойчивое развитие, критерии оценки.

Moliyaviy barqarorlik - bu korxona o'zining moliyaviy holatini mustahkamlashi, o'zaro qarzlarni vaqtida to'lash qobiliyati va iqtisodiy havf-xatarlarga qarshi kuchi bilan tavsiflanadi.

Ko'pincha bu tushuncha likvidlik, rentabellik va karz olgan mablag'larni to'lash qobiliyati bilan bog'liqdir. Amerikalik olim K.Gobson¹ moliyaviy barqarorlikni "korxona o'z moliyaviy yuklarini hamda operatsiyalarini samarali boshqarish va o'zining xatarlarini minimallashtirish qobiliyati" deb ta'rif bergan.

Uning fikricha, moliyaviy barqarorlikning muhim xususiyati shundaki, bu korxonaning kelajakda iqtisodiy shoklarga, bozor tuzilmasi o'zgarishlariga va ichki xavf-xatarlarga qarshi o'zini ta'minlash imkonini beradi.

Moliyaviy barqarorlik faqat bir korxona uchun emas, balki butun iqtisodiy tizim uchun ham muhim ahamiyatga ega. Amerikalik iqtisodchi Hayman Minski² o'zining «Qarz va pul» asarida moliyaviy barqarorlikning iqtisodiy xavfsizlik va moliyaviy inqirozlarning oldini olishdagi rolini ta'kidlagan. Uning fikricha, agar korxona yetarli moliyaviy barqarorlikka ega bo'lsa, u holda iqtisodiy tizim kamroq inqirozga uchraydi va rivojlanishning yangi imkoniyatlarini yaratadi.

Shu bilan birga, Chililik iqtisodchi Roberto Alvares va boshqalar³ tomonidan olib borilgan tadqiqotda moliyaviy barqarorlikning iqtisodiy o'sish va ishsizlikni kamaytirishda muhim rolga e'tibor qaratishgan.

Ular ta'kidlashicha, moliyaviy barqarorlik bo'lgan jamiyatlarda korxonalarining ijtimoiy va iqtisodiy javobgarligi kuchli bo'ladi, bu esa global moliyaviy barqarorlikka olib keladi. Bizning fikrimizcha, korxonaning moliyaviy barqarorligi — bu xo'jalik sub'ekti o'z faoliyatini kengaytirish uchun barqaror moliyaviy manbalar yaratishi, tashqi muhitdagi noqulay sharoitlar ta'siriga qarshi turishi va qiyinchiliklar yuzaga kelganda ham o'z to'lov qobiliyatini saqlab qolish qobiliyatidir.

1-rasm Iqtisodchi olimlarning korxonaning moliyaviy barqarorligini baholash mezonlari sifatida belgilab olgan asosiy yo'nalishlari.

¹ K. Gobson, Financial Stability and Risk Management, Moscow: Economic Publication, 2003.

² H. Minsky, Stability and Financial Systems: Theory and Practice, McGraw-Hill, 2008.

³ R. Alvarez, et al., "Financial Stability and Economic Crises: A Global Perspective," J. Financial Econ., vol. 34, no. 2, pp. 87-101, 2012.

Moliyaviy barqarorlik baholash mezonlari

<i>Altmanning Z-Score Modeli</i>	<i>A. Kraus va R.Litzenberger</i>	<i>I.Rakhmatov Tadqiqotlari</i>
-Likvidlik - Kapital struktura -Qarzdorlik -Aktivlarni boshqarish samaradorligi	-To'lov qobiliyati -Likvidlik -Kundanlik operatsiyalar uchun kerakli mablag'lar	-Mahalliy iqtisodiy va moliyaviy sharoitlarga moslashgan indekslar

Korxonaning moliyaviy barqarorligini baholash uchun bir necha mezonlar mavjud.

E.Altman⁴ o'zining Z-Score modelini ishlab chiqib, moliyaviy barqarorlikni baholashning bir necha asosiy mezonlarini taklif qilgan. Unga ko'ra, likvidlik, kapital struktura, qarzar va aktivlarning boshqaruv samaradorligi asosiy mezonlardan hisoblanadi.

A.Kraus va R.Litsenberger⁵ ham moliyaviy barqarorlikni baholashda likvidlik va to'lov qobiliyatini (masalan, qarz/aktiv, likvidlik va kundalik operatsiyalar uchun kerakli mablag'lar) hisobga olish kerakligini ta'kidlashgan. Bu mezonlar korxonaning ichki moliyaviy vaziyati va uning boshqarish qobiliyatini aniqlashda muhim ahamiyatga ega.

Ushbu mezonlar, I.Raxmatov⁶ o'zining mahalliy tadqiqotlarida, O'zbekistondagi iqtisodiy va moliyaviy sharoitlarga moslashtirilgan holda, korxonalarning moliyaviy barqarorligini baholash uchun mahalliy indekslarni ishlab chiqishga e'tibor qaratishi zarurligini ta'kidlagan.

Moliyaviy barqarorlikning bir necha turlari mavjud. Iqtisodchi olim Yevgen Fama⁷ moliyaviy barqarorlikni uch turga ajratgan:

- Strukturaviy moliyaviy barqarorlik - korxonaning moliyaviy tuzilishi, aktivlar va passivlar o'rtasidagi muvozanatni ta'minlash;
- Amaliy moliyaviy barqarorlik - har kunlik moliyaviy operatsiyalar samarali bajarilishi;

⁴ E. I. Altman, "Financial Ratios, Discriminant Analysis and Bankruptcy Prediction," J. Finance, vol. 23, no. 4, pp. 589-609, 1968.

⁵ A. Kraus and R. H. Litzenberger, "Optimal Financial Models," J. Finance, vol. 28, no. 4, pp. 911-922, 1973.

⁶ I. Rakhmatov, "Evaluating Financial Stability in Uzbekistan's Economic Context," J. Econ. Anal. Business, vol. 19, no. 1, pp. 115-129, 2018.

⁷ E. Fama, "Efficient Capital Markets: II," J. Finance, vol. 46, no. 5, pp. 1575-1617, 1991.

- Inqirozga chidamli moliyaviy barqarorlik - iqtisodiy inqirozlarga yoki bozor shoklariga tez va samarali javob berish qobiliyati.

Endryu Berg va boshqa olimlar tomonidan moliyaviy barqarorlik turlarining o'zaro bog'liqligi va ularning davr davomida o'zgarishi haqida so'z yuritilgan⁸. Ular ta'kidlashicha, amaliy moliyaviy barqarorlik strukturaviy moliyaviy barqarorlikni ta'minlashga yordam beradi, inqirozga chidamli barqaror firmani kelajakdagi xavf-xatarlardan himoya qiladi.

Moliyaviy barqarorlik va barqaror rivojlanish o'rtasidagi bog'liqlik iqtisodiy va ijtimoiy tartiblarning uzluksizligini ta'minlashda muhim ahamiyatga ega. Saks⁹ moliyaviy barqarorlikning barqaror rivojlanishga bog'liqligini tasdiqlab, moliyaviy vaziyat mustahkam bo'lgan korxonalarining ko'proq investitsiyalar va ekologik barqarorlikka qaratilgan loyihalarga investitsiya kiritishini ta'kidlaydi. M.Gadjievaning tadqiqotlariga ko'ra, moliyaviy barqarorlik yuqori darajada bo'lgan korxonalar, ayniqsa, rivojlanayotgan iqtisodiy tizimlarga ega mamlakatlarda, barqaror rivojlanish maqsadlariga erishishda muhim rol o'ynaydi¹⁰.

Korxona moliyaviy barqarorligi – iqtisodiy o'sish va barqaror rivojlanishga yo'naltirilgan muhim omillardan biri bo'lib, moliyaviy xavflarni boshqarish va iqtisodiy shoklarga qarshi mustahkam bo'lishni ta'minlaydi. Moliyaviy barqarorlikni baholash va to'g'ri boshqarish uchun turli mezonlar va mexanizmlar mavjud. Moliyaviy barqarorlikning turlari va ularning kelajakdagi ta'siri, barqaror rivojlanish bilan o'zaro bog'liqligi aniq ko'rsatiladi.

Moliyaviy barqarorlik korxonaning iqtisodiy va moliyaviy faoliyatini muvaffaqiyatli amalga oshirishda muhim rol o'ynaydi. U o'z navbatida, likvidlik, rentabellik va qarzlarni to'lash qobiliyati kabi mezonlar bilan bog'liq bo'lib, korxonaning moliyaviy holatini mustahkamlashga yordam beradi. Olimlarning fikriga ko'ra, moliyaviy barqarorlik faqat korxonalar uchun emas, balki butun iqtisodiy tizim uchun muhim ahamiyatga ega bo'lib, iqtisodiy xavf-xatarlarni kamaytirish va barqaror rivojlanishni ta'minlashda kutilgan natijalarning ta'minlanishiga xizmat qiladi. Korxonaning moliyaviy barqarorligi iqtisodiy o'sish va barqaror rivojlanishning ajralmas qismi bo'lib, iqtisodiy xavflarni boshqarish va ichki hamda tashqi muhitdagi noqulay sharoitlarga qarshi turish imkoniyatlaridan biri sifatida qoraladi.

⁸ A. Berg et al., Financial Systems and Stability: Theoretical and Practical Foundations, Oxford University Press, 2006.

⁹ J. Sachs, Sustainable Development in the 21st Century, Columbia University Press, 2015.

¹⁰ M. Gadjieva, "Financial Stability and Sustainable Economic Development," J. Econ. Development, vol. 29, no. 2, pp. 34-44, 2021.

Shuning uchun, moliyaviy barqarorlikni baholash va boshqarish tizimini muntazam ravishda takomillashtirish, zamon talablariga mos keladigan mexanizmlar yaratish va mahalliy sharoitlarga moslashtirish iqtisodiy rivojlanishning kelajakdagi muhim yo‘nalishlaridan biridir.

REFERENCES

1. Jaxongirovich, A. J. (2024). Value Chain Evolution: Existing Theories, Vision, and Future Trend. *European Journal of Economics, Finance and Business Development*, 2(3), 1-7.
2. Солиева, М. А., & Абдуллаев, Ж. Ж. (2016). The role of managerial culture in Organizations: Enterprise manager culture and its social and economic impacts. *Молодой ученый*, (7), 986-989.
3. Ruziyeva, D., & Abdullaev, J. (2017). IMPACT OF INFORMATION TECHNOLOGY IN THE ECONOMY. *Відповідальний за випуск*, 40.
4. Ruziyeva, D., & Abdullaev, J. (2017). BIG OBJECTIVES OF SMALL BUSINESS. *Відповідальний за випуск*, 178.
5. Рахматов, Ш. А., & Абдуллаев, Ж. Ж. (2017). ЭКОНОМИЧЕСКИЙ АНАЛИЗ БУХАРСКОЙ ОБЛАСТИ: СОЦИАЛЬНО-ЭКОНОМИЧЕСКАЯ СИТУАЦИЯ МАЛОГО БИЗНЕСА И ЧАСТНОГО ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВА.
6. Abdullaev, J. (2021). SOME ASPECTS OF LEGISLATIVE ACTIVITIES OF INTERNATIONAL ORGANIZATIONS IN THE FIELD OF COPYRIGHT AND RELATED RIGHTS. *Интернаука*, (18-4), 51-54.
7. АБДУЛЛАЕВА, Д. К. (2016). АНАЛИЗ ВНЕШНЕЭКОНОМИЧЕСКОЙ СИТУАЦИИ УЗБЕКИСТАНА: ЭКСПОРТ-ИМПОРТ. In *Прикладные статистические исследования и бизнес-аналитика* (pp. 230-232).
8. Abdullayev, J. (2023). THEORETICAL FOUNDATIONS OF VALUE CHAIN FORMATION. *Talqin va tadqiqotlar*, 1(21).
9. Abdullaev, B. A. Z. Z. (2022). THE ROLE OF EXPORT ACTIVITY IN THE COUNTRY'S ECONOMY. *Confrencea*, 5(5), 87-91.
10. Мамуров, Б. Ж., & Абдуллаев, Ж. Ж. (2021). Регрессионный анализ как средство изучения зависимости между переменными. *European science*, (2 (58)), 7-10.
11. Рузиева, Д. И., & Абдуллаев, Ж. Ж. (2017). THE MECHANISM OF BUDGETING SMALL ENTREPRENEURSHIP.
12. Abdullaev J. (2024) The academic dynamics and integration influences shaping the experiences of international students in higher education. *“Milliy iqtisodiyotni barqaror*

rivojlantirish va yuqori iqtisodiy o'sish sur'atlarini ta'minlashning ustivor yo'nalishlari konferensiyasi (196-200 b.)

13. Azimov, B., Toshev, F., & Raximova, D. TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYA.
14. Azimov, B. F. (2024). *MOLIYAVIY SEKTORDA STATISTIK KUZATISH VA UNING USULLARI. XALQARO KONFERENSIYA VA JURNALLARNI SIFATLI INDEXLASH XIZMATI*, 1(1), 28-31.
15. Azimov, B. F., & Qudratova, G. M. (2024). *TIKUVCHILIK SANOAT KORXONALARINING RAQOBATBARDOSHLIGINI OSHIRISHDA INNOVATSION STRATEGIYALARINI QOLLASH. STUDYING THE PROGRESS OF SCIENCE AND ITS SHORTCOMINGS*, 1(2), 325-330.
16. Azimov, B. F., & Qudratova, G. M. (2024). *SANOAT KORXONALARIDA INNOVATSION STRATEGIYANI SHAKLLANTIRISH VA AMALGA OSHIRISHNING DOLZARBLIGI. MODERN PROBLEMS IN EDUCATION AND THEIR SCIENTIFIC SOLUTIONS*, 1(3), 183-187.
17. Azimov, B. F., & Qudratova, G. M. (2024). *TIKUVCHILIK SANOATI KORXONALARIDA BAZAVIY INNOVATSION STRATEGIYALARNI TAKOMILLASHTIRISH. MODERN EDUCATIONAL SYSTEM AND INNOVATIVE TEACHING SOLUTIONS*, 1(3), 332-336.
18. Azimov, B. F., & Qudratova, G. M. (2024). *SANOAT KORXONALARI INNOVATSION STRATEGIYASINI SHAKLLANTIRISH JARAYONI. ANALYSIS OF MODERN SCIENCE AND INNOVATION*, 1(3), 193-198.
19. Azimov, B. F., & Qudratova, G. M. (2024). *SANOAT KORXONALARI INNOVATSION STRATEGIYALARINING IERARXIK TUZILISHI. ANALYSIS OF MODERN SCIENCE AND INNOVATION*, 1(3), 187-192.
20. Azimov, B., Toshev, F., & Raximova, D. *ILMIY TADQIQOT VA INNOVATSION FAOLIYATNI TASHKIL ETISH VA MOLIYALASHTIRISH MODELLARI. TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYA*, 4.
21. АЗИМОВ, Б. Ф., & Гулямов, О. Х. (2017). *ОРГАНИЗАЦИОННЫЕ ФОРМЫ ПОДДЕРЖКИ ИННОВАЦИОННЫХ ПРОЦЕССОВ. Ученый XXI века*, (2-2).
22. АЗИМОВ, Б. Ф. (2024). *ОСНОВНЫЕ КЛАССИФИКАЦИИ ИННОВАЦИОННОЙ ИНФРАСТРУКТУРЫ. Gospodarka i Innowacje.*, 51, 250-257.
23. Azimov, B. F. (2023). Oilaviy tadbirkorlikni davlat tomonidan qo'llab-quvvatlash

- zaruriyati. *Science and Education*, 4(1), 888-896.
24. Азимов, Б. Ф. (2019). Ўзбек миллий урф-одатлари инвестицион ва инновацион трансформациялашга мухтожми?. *Экономика и финансы (Узбекистан)*, (8), 33-39.
25. Qudratova, G. M. (2024). METHODOLOGY OF ANALYSIS OF COMPETITIVENESS OF HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS IN BUKHARA REGION. *International journal of artificial intelligence*, 4(10), 341-345.
26. Qudratova, G. M. (2024). METHODOLOGY OF ANALYSIS OF COMPETITIVENESS OF HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS IN BUKHARA REGION. *International journal of artificial intelligence*, 4(10), 341-345.
27. Sodiqova, N. T., & Qudratova, G. M. (2024). INNOVATIVE MANAGEMENT AS A FACTOR OF SUCCESSFUL DEVELOPMENT OF AN ENTERPRISE. *ANALYSIS OF MODERN SCIENCE AND INNOVATION*, 1(2), 315-320.
28. Qudratova, G. M., & Sodiqova, N. T. (2024). AHOLINING O'ZINI O'ZI BANDLIGINI RIVOJLANTIRISHNING NAZARIY ASOSLARI. *ANALYSIS OF MODERN SCIENCE AND INNOVATION*, 1(2), 321-325.
29. Qudratova, G. M., & Sodiqova, N. T. (2024). AHOLINING O'ZINI O'ZI BANDLIGINI RIVOJLANTIRISHNING NAZARIY ASOSLARI. *ANALYSIS OF MODERN SCIENCE AND INNOVATION*, 1(2), 321-325.
30. Qudratova, G. M., & Sodiqova, N. T. (2024). AHOLINING OZINI OZI BANDLIGINI TAMINLASHNING MAZMUN-MOHİYATI. *THEORY OF SCIENTIFIC RESEARCHES OF WHOLE WORLD*, 1(2), 162-166.
31. Qudratova, G. M., & Sodiqova, N. T. (2024). MONOPOLIYA VA ANTIMONOPOL SIYOSAT. *MODERN PROBLEMS IN EDUCATION AND THEIR SCIENTIFIC SOLUTIONS*, 1(2), 464-468.
32. Qudratova, G. M., & Sodiqova, N. T. (2024). OZINI OZI BANDLIGINI TAMINLASHNING ILGOR XORIJIY TAJRIBASI. *THEORY OF SCIENTIFIC RESEARCHES OF WHOLE WORLD*, 1(2), 176-181.
33. Sodiqova, N. T., & Qudratova, G. M. (2024). O 'ZBEKISTON RESPUBLIKASI BANKLARIDA XMHSNI TADBIQ ETISH XUSUSIYATLARI. *MODERN EDUCATIONAL SYSTEM AND INNOVATIVE TEACHING SOLUTIONS*, 1(3), 253-258.
34. Sodiqova, N. T., & Qudratova, G. M. (2024). STAGES OF BUSINESS VALUATION. *THEORY OF SCIENTIFIC RESEARCHES OF WHOLE WORLD*, 1(2),

- 167-175.
35. Sodiqova, N. T., & Quدراتova, G. M. (2024). KORXONADA ISH HAQI TO'LASH TIZIMLARI VA SHAKLLARI. *STUDYING THE PROGRESS OF SCIENCE AND ITS SHORTCOMINGS*, 1(2), 279-285.
36. Quدراتova, G. (2024). The Importance Of Innovative Potential In Increasing Competitiveness. *Modern Science and Research*, 3(1), 933-938.
37. Azimov, B. F., & Quدراتova, G. M. (2023). Oliy ta'lim muassasalarining raqobatbardoshligini oshirish. *Science and Education*, 4(7), 476-481.
38. Abidovna, A. S. (2024). XUSUSIY OLIY TA'LIMDA HR MENEJMENTDAN FOYDALANISHNING KONSEPTUAL ASOSLARI. *Scientific Journal of Actuarial Finance and Accounting*, 4(08), 68-74.
39. Alimova, S. (2024). NEW APPROACHES TO THE EFFECTIVENESS OF INTERACTION BETWEEN PROFESSIONAL EDUCATION AND EMPLOYERS. *Modern Science and Research*, 3(7), 211-218
40. Xudoynazarovich, S. A. (2024). CHALLENGES OF HUMAN RESOURCE MANAGEMENT IN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS AND THEIR SOLUTIONS. *Ethiopian International Journal of Multidisciplinary Research*, 11(12), 398-402.
41. Kayumovich, K. O., Gulyamovich, D. I., & Khudoynazarovich, S. A. (2020). Information and information technologies in digital tourism. *Special issue on financial development perspectives of the life standard in Central Asia*, 32.
42. Khudoynazarovich, S. A. (2022). Features of evaluating the effectiveness of activities at the Bukhara State University. *Galaxy International Interdisciplinary Research Journal*, 10(11), 153-159.
43. Ibodullayevich, I. E. (2024). Inqirozga Qarshi Choralar Dasturi Doirasida Kichik Biznes Va Xususiy Tadbirkorlik Subyektlarini Marketing Tizimi Asosida Rivojlantirish Muammolari. *Miasto Przyszłości*, 54, 1495-1503.
44. EI, I. (2024). KORXONALARDA RAQOBATBARDOSH EKSPORTNI YO 'LGA QO 'YISH VA MARKETING STRATEGIYALARI. *STUDYING THE PROGRESS OF SCIENCE AND ITS SHORTCOMINGS*, 1(2), 315-324.

45. EI, I. (2024). BUXORO VILOYATIDA QISHLOQ XO 'JALIGI IQTISODIYOTNING YETAKCHI TARMOG 'I SIFATIDA. *ANALYSIS OF MODERN SCIENCE AND INNOVATION*, 1(3), 156-164.
46. Mamlakat, I. (2023). THE USE OF DICTIONARIES IN READING AND UNDERSTANDING LITERARY TEXTS IN NATIVE LANGUAGE LESSONS. *International Journal of Advance Scientific Research*, 3(09), 285-292.
47. Supiyevna, B. M. (2024). IMPROVING THE EFFICIENCY OF LEADER LABOR IN THE MODERN MANAGEMENT SYSTEM. *Gospodarka i Innowacje.*, 54, 51-55.
48. Sodikova, N. T. (2024). PROMOTION OF LABOR PRODUCTIVITY GROWTH IN THE ENTERPRISE AS A BASIC CONDITION. *Bulletin news in New Science Society International Scientific Journal*, 1(3), 188-198.
49. Tohir o'g'li, M. T., & To'rayevna, S. N. (2024). O 'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA INVESTITSION SIYOSAT. ZAMONAVIY TA'LIMDA FAN VA INNOVATION TADQIQOTLAR JURNALI, 2(14), 45-53.
50. Sodikova, N. T. (2024). PROMOTION OF LABOR PRODUCTIVITY GROWTH IN THE ENTERPRISE AS A BASIC CONDITION. *Bulletin news in New Science Society International Scientific Journal*, 1(3), 188-198.
51. Bahodirovich, X. B. (2024). KICHIK BIZNES SUB'EKTLARINING MOLIYAVIY MEXANIZMINI TAKOMILLASHTIRISH MASALALARI.
52. Bahodirovich, X. B. (2024). O'ZBEKISTONDA MOLIYAVIY HISOBOTNING XALQARO STANDARTLARI ASOSIDA MOLIYAVIY HISOBOTLARINI TUZISH TARTIBI. *Gospodarka i Innowacje.*, 52, 9-13.
53. Bahodirovich, X. B. (2024). AKSIYADORLIK JAMIYATLARIDA QARZ MABLAG'LARI HISOBIGA MOLIYALASHTIRISHDA KORPORATIV OBLIGATSIYALAR. *MODERN PROBLEMS IN EDUCATION AND THEIR SCIENTIFIC SOLUTIONS*, 1(3), 211-216.
54. Qizi, R. N. O. (2024). YASHIL IQTISODIYOTGA OTISH ORQALI MILLIY IQTISODIYOTNI BARQAROR RIVOJLANTIRISH MASALALARI. *Gospodarka i Innowacje.*, 54, 56-61.
55. Qizi, R. N. O. (2024). YASHIL IQTISODIYOTNI RIVOJLANTIRISH ORQALI MILLIY IQTISODIYOTNI BARQAROR O'SISH KO'RSATKICHLARI. *Gospodarka i Innowacje.*, 54, 113-118.

56. қизи Рахмонқулова, Н. О. (2023). КИЧИК САНОАТ ЗОНАЛАРИНИНГ ҲУДУДЛАР ИҚТИСОДИЁТИНИ РИВОЖЛАНТИРИШДАГИ ЎРНИ. " *Экономика и туризм*" *международный научно-инновационной журнал*, 6(14).
57. Hakimovich, T. M., & Avazovna, R. L. (2024). AHOLI BANDLIGINI OSHIRISH. *MODERN PROBLEMS IN EDUCATION AND THEIR SCIENTIFIC SOLUTIONS*, 1(3), 314-322.
58. Hakimovich, T. M., & Avazovna, R. L. (2024). BUXORO VILOYATIDA XIZMAT KO'RSATISH SOHASI VA BANDLIK. *STUDYING THE PROGRESS OF SCIENCE AND ITS SHORTCOMINGS*, 1(3), 67-73.
59. Avazovna, R. L., & Hakimovich, T. M. (2024). YASHIRIN IQTISODIYOTNING MILLIY JAMIYATIMIZGA TA'SIRI. *STUDYING THE PROGRESS OF SCIENCE AND ITS SHORTCOMINGS*, 1(3), 104-108.
60. Avazovna, R. L., & Hakimovich, T. M. (2024). MINTAQAVIY IQTISODIYOTNING TAMOIYILLARI VA MAMLAKATIMIZ IQTISODIYOTI BILAN BOG'LIQLIGI. *STUDYING THE PROGRESS OF SCIENCE AND ITS SHORTCOMINGS*, 1(3), 97-103.
61. Hakimovich, T. M. (2024). KICHIK BIZNES VA XUSUSIY TADBIRKORLIKNI RIVOJLANTIRISH. *Miasto Przyszłości*, 55, 1458-1463.
62. Akbarovna, N. N. (2024). TASHQI IQTISODIY FAOLIYAT YURITISHNING SHAKLLARI VA YO'NALISHLARI. *STUDYING THE PROGRESS OF SCIENCE AND ITS SHORTCOMINGS*, 1(3), 57-63.
63. Akbarovna, N. N. (2024). KICHIK BIZNES VA XUSUSIY TADBIRKORLIK IQTISODIYOTNING MUHIM SOHASI SIFATIDA. *MODERN PROBLEMS IN EDUCATION AND THEIR SCIENTIFIC SOLUTIONS*, 1(3), 307-313.
64. Akbarovna, N. N. (2024). STRATEGIC MANAGEMENT METHODS IN AN INNOVATIVE ECONOMY. *MODERN EDUCATIONAL SYSTEM AND INNOVATIVE TEACHING SOLUTIONS*, 1(3), 407-412.
65. Bobojonova, M. J., & Naimova, N. A. (2024). FRILANSERLIK-O'ZINI O'ZI BAND QILISHNING YANGI SHAKLI. *MODERN EDUCATIONAL SYSTEM AND INNOVATIVE TEACHING SOLUTIONS*, 1(3), 283-288.

66. Qayumovna, J. Z., Ne'matovna, R. N., & Azizovna, P. A. FAVORABLE INVESTMENT CLIMATE FORMATION ISSUES FOR ATTRACTING ACTIVE INVESTMENTS. *GWALIOR MANAGEMENT ACADEMY*, 29.
67. Жумаева, З. (2023). МИРОВОЙ ОПЫТ РАЗВИТИЯ ЦИФРОВОЙ ЭКОНОМИКИ. *Nashrlar*, 318-321.
68. Bustonovna, J. Z. (2023). PECULIARITIES OF THE AGRICULTURAL ECONOMY IN THE COUNTRIES OF THE EUROPEAN UNION. (*No Title*).
69. Bustonovna, J. Z. (2024). IQTISODIYOTNI MODERNIZATSIYALASH SHAROITIDA MEHNATNI SAMARALI TASHKIL QILISHNING ASOSIY YO'LLARI.
70. Bustonovna, J. Z. (2024). MOLIVAVIY RESURLARDAN SAMARALI FOYDALANISH ORQALI MILLIY IQTISODIYOT BARQARORLIGINI TA'MINLASHNING USTUVOR YO'NALISHLARI.
71. Jumayeva, Z. (2024). DAVLAT TASHKILOTLARINING FAOLIYATINI SAMARADORLIGINI OSHIRISHDA ISH YURITISH TIZIMINI RAQAMLASHTIRISHNING ZARURIY SHARTLARI. *Modern Science and Research*, 3(6).
72. Turayevich, I. A. (2024). MILLIY IQTISODIYOTGA INVESTITSİYALARNI JALB QILISHNI BOSHQARISH YO'LLARI. *Miasto Przyszłości*, 55, 1464-1468.
73. AT, I. (2024). MINTAQALARDA TADBIRKORLIK SUB'EKT LARI INVESTITSION LOYIHALARINI IQTISODIY SAMARADORLIGINI BAHOLASH USULLARI VA O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI. *STUDYING THE PROGRESS OF SCIENCE AND ITS SHORTCOMINGS*, 1(2), 306-314.
74. AT, I. (2024). MINTAQALARDA TADBIRKORLIK FAOLIYATINI RIVOJLANTIRISH VA UNI INVESTITSIYA BILAN TA'MINLASHNING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI. *THEORY OF SCIENTIFIC RESEARCHES OF WHOLE WORLD*, 1(2), 241-248.
75. AT, I. (2024). TADBIRKORLIK FAOLIYATINING DAVLAT TOMONIDAN QO'LLAB QUUVATLANISHI VA SOHAGA MINTAQALAR MIQYOSIDA INVESTITSIYA JALB QILISH SAMARADORLIGI. *THEORY OF SCIENTIFIC RESEARCHES OF WHOLE WORLD*, 1(2), 264-271.

76. AT, I. (2024). MINTAQALARDA TADBIRKORLIK SUB'EKTLARINING INVESTITSION FAOLLIGINI OSHIRISHNING ASOSIY YO'NALISHLARI. *MODERN EDUCATIONAL SYSTEM AND INNOVATIVE TEACHING SOLUTIONS*, 1(3), 319-326.
77. Avazovna, R. L. (2024). PENSIYA TA'MINOTINI MOLIVAVIY BARQARORLIGINI TA'MINLASH ORQALI PENSIYA QAMROVINI KENGAYTIRISH MASALALARI. *Miasto Przyszłości*, 55, 1469-1474.
78. qizi Bobojonova, M. J. (2023). AGROTURIZMNING IQTISODIYOTDA O'RNINI, SALOHİYATI VA INFRATUZILMASINI YAXSHILASH. *Educational Research in Universal Sciences*, 2(8), 48-52.
79. Jumayeva, Z. B., & Bobojonova, M. J. (2024). TIJORAT BANKLARINI TRANSFORMATSIYA QILISHDA DIVERSIFIKATSIYA STRATEGIYASINING AHAMIYATI. *MODERN EDUCATIONAL SYSTEM AND INNOVATIVE TEACHING SOLUTIONS*, 1(3), 300-306.
80. Jumayeva, Z. B., & Bobojonova, M. J. (2024). IQTISODIY TEBRANISHLAR SHAROITIDA KICHIK BIZNESNING YASHOVCHANLIK DARAJASINI BAHOLASHNING NAZARIY ASOSLARI. *MODERN EDUCATIONAL SYSTEM AND INNOVATIVE TEACHING SOLUTIONS*, 1(3), 313-318.
81. Jumayeva, Z. B., & Bobojonova, M. J. (2024). KORXONALARNING BOZORDAGI FAOLLIGINI BAHOLASHDA ANSOFF MATRISASINI QO'LLASH: AFZALLIKLARI VA USTUNLIKLARI. *ANALYSIS OF MODERN SCIENCE AND INNOVATION*, 1(3), 100-106.
82. Bobojonova, M. J., & Naimova, N. A. (2024). AHOLINING O'ZINI OZI BANDLIGINI TA'MINLASHDA AUTSORSING YANGI SHAKLINI RIVOJLANTIRISH MEKANIZMI. *ANALYSIS OF MODERN SCIENCE AND INNOVATION*, 1(3), 59-64.
83. Yunusovana, U. N., Munira, D., Nigina, M., & Munojot, M. (2021). WAYS OF DEVELOPING DIGITAL ECONOMY IN UZBEKISTAN. *САМАРҚАНД ДАВЛАТ УНИВЕРСИТЕТИ*, 527.
84. Sadilloevna, D. M. (2024). IQTISODIYOTDA INSON TARAQQIYOTI KONSEPSIYASI VA UNI BAHOLASH MEZONLARIDAN FOYDALANISHNING METOLOGIK ASOSLARI. *Scientific Journal of Actuarial Finance and Accounting*, 4(08), 161-167.

85. Djurayeva, M. S. (2024). ORGANIZATIONAL STRUCTURE OF A MODERN ENTERPRISE. *Ethiopian International Journal of Multidisciplinary Research*, 11(12), 222-227.